

De natuur van Europa: een rijke natuurlijke erfenis

Het grondgebied van Europa beslaat minder dan 3% van het landoppervlak van de aarde, maar kan niettemin bogen op een zeer rijke biodiversiteit. Ons kleine continent beschikt over een rijkgeschakeerde waaier van landschappen die zich uitstrekken van de poolcirkel tot de Middellandse Zee kust en van de toppen van de Alpen tot de uitgestrekte open vlakten van Midden Europa.

Bijna nergens op aarde vind je op zo een kleine oppervlakte zo een gevarieerde en bont ingekleurde mosaik van nauw met elkaar verweven habitats, natuurgebieden en cultuurlandschappen. Precies dat aspect maakt de natuur in Europa zo bijzonder.

De natuur: een waardevolle hulpbron

Door ons rijk natuurlijk erfgoed te beschermen, zorgen we ervoor dat de unieke soortenrijkdom bewaard wordt voor de volgende generaties en dat de natuur haar onmisbare bijdrage kan blijven leveren tot onze economie en onze levenskwaliteit.

De natuur zorgt voor een gezonde omgeving, met schone lucht en proper water. We genieten van de natuur als een plek voor verkenning, plezier en ontspanning. Bovendien beschermt ze ons tegen overstromingen en andere door de mens veroorzaakte rampen, en is ze voor de ontelbare mensen in Europa die haar vruchten oogsten, een onmisbare bron van inkomen en werkgelegenheid.

STELLEN WE DE NATUUR GENOEG OP PRIJS? Het bleek dat kassapruisers van Moskou wereldwijd op 3-5 miljard euro in het echt leek te verdienen voor elke 1000 euro productieve...

De natuur onder druk

Het natuurlijk erfgoed in Europa staat continu onder druk. De achteruitgang van zelfs veel voorkomende soorten is alarmerend en talrijke waardevolle natuurlijke en halfnatuurlijke habitats worden vernietigd. Hierdoor wordt momenteel bijna de helft van de zoogdieren en éénderde van alle reptielen, vissen en vogels in Europa bedreigd.

Deze dramatische achteruitgang is vooral te wijten aan het verlies en de versnippering van de habitats waarvan deze soorten afhankelijk zijn. Meestal gebeurt dit als gevolg van veranderingen in het grondgebruik (zoals bij intensieve landbouw en bosbouw), grote infrastructuurwerkzaamheden en de uitbreiding van stedelijke gebieden.

Wat doet de Europese Unie – de reactie van Europa

Deze alarmerende achteruitgang heeft mensen van over heel Europa ertoe aangezet hun bezorgdheid over het verlies van het natuurlijke erfgoed te uiten en tot maatregelen op te roepen. De regeringen van de 25 lidstaten hebben op die oproep gereageerd en zichzelf ertoe verbonden het verlies van biodiversiteit tegen 2010 een halt toe te roepen.

Zo een ambitieus doel kan het beste worden verwezenlijkt via samenwerking. Dankzij de wetgeving van de EU over de natuurlijke rijkdommen kunnen de lidstaten binnen hetzelfde robuuste wetgevingskader maatregelen treffen om, ongeacht de nationale grenzen, het overleven van Europa's kwetsbaarste en zeldzaamste soorten en habitats in hun hele natuurlijke verspreidingsgebied te garanderen.

De rijkdom van de natuur is een van de belangrijkste factoren die de aantrekkingskracht van een gebied bepalen. Het natuurlijke erfgoed is een van de belangrijkste bronnen van toerisme en recreatie. Dankzij de Europese wetgeving kan hij langere tijd veilig worden bewaard en zijn economische en sociale voordelen voor de populaties in de EU.

Natura 2000

De natuur van Europa: ook voor u

NATURA 2000

De Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn zijn de hoekstenen van de Europese wetgeving over natuurbescherming. Samen kunnen ze worden beschouwd als het belangrijkste initiatief dat ooit is genomen om het natuurlijke erfgoed op een zo uitgestrekt gebied te beschermen. Beide richtlijnen hebben tot doel de biodiversiteit te beschermen zonder daarbij de economische, sociale, culturele en regionale factoren uit het oog te verliezen.

Deze wetgeving is opgebouwd rond het Natura 2000 netwerk: een mosaik van ecologische gebieden waar Europa's meest bedreigde planten, vogels en andere dieren veilig kunnen leven. Momenteel zijn ongeveer 200 vogels, 450 andere dieren en 500 planten voor hun overleven afhankelijk van Natura 2000.

Het Natura 2000 netwerk: een Europees net van gebieden

Tot dusver zijn meer dan 18 000 gebieden in het Natura 2000 netwerk opgenomen. Verspreid over de hele EU bestrijken ze samen bijna éénviëfde van het communautaire grondgebied – zoveel als Duitsland en Italië samen.

Sommige gebieden liggen in afgelegen, ongerepte streken, maar de meeste zijn volledig geïntegreerd in het rurale landschap. Natura 2000 draagt dus ook bij tot de bescherming van een groot aantal soorten en habitats die weliswaar frequent voorkomen, maar daarom niet minder belangrijk zijn als onderdeel van ons natuurlijke erfgoed.

BIODIVERSITEITSGEBIEDEN
De 7 biogeografische regio's in de EU worden elk gekenmerkt door een typische combinatie van flora, klimaat, topografie en bodem. Deze opdeling maakt het gemakkelijker om de tendensen die zich voordoen op het gebied van de instandhouding van in vergelijkbare natuurlijke omstandigheden voorkomende soorten en habitats, te volgen, ongeacht politieke en administratieve begrenzingen.

Natura 2000: deel van een levend landschap

Mensen denken bij 'natuurbescherming' vaak automatisch aan streng geregelende natuurgebieden waar elke vorm van menselijke activiteit verboden is. Dit is niet wat met het Natura 2000 netwerk wordt beoogd. Integendeel, het leidende beginsel is de mens in de natuur en niet de natuur zonder de mens.

In Natura 2000 gebieden kunnen dieren, planten en mensen in harmonie samenleven. Het is niet de bedoeling om de economische activiteit volledig uit te schakelen, maar veeleer om een kader vast te stellen waarin de economie kan gedijen zonder dat het rijke natuurlijke erfgoed van Europa daardoor wordt bedreigd. Deze aanpak stemt volledig overeen met de beginselen van duurzame ontwikkeling.

De mens als spil van Natura 2000

In Natura 2000 wordt ten volle erkend dat de mens deel uitmaakt van de natuur en dat beide het beste kunnen functioneren in een partnerschap. De grote waarde van talrijke gebieden in het Natura 2000 netwerk is precies terug te voeren op de manier waarop ze tot dusver zijn beheerd. Daarom is het van essentieel belang dat dergelijke duurzame vormen van grondgebruik behouden blijven en de mensen die in Natura 2000 gebieden wonen en werken, nauw worden betrokken bij de besluitvorming over het langetermijnbeheer van hun streek.

Het succes van Natura 2000 hangt af van een breed spectrum van partijen: zowel voor particuliere grondbezitters, overheden en bedrijven als voor vrijwilligersverenigingen, natuurbeschermers, lokale gemeenschappen en individuele burgers is een belangrijke taak weggelegd.

Reserva Biológica Herdade de Vale Gonçalves